

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee ehdotusta direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse digitaalisten välineiden ja prosessien käytöstä yhtiöoikeuden alalla

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla www.edps.europa.eu)

(2018/C 324/06)

Lausunto on vastaus Euroopan komission lausuntopyyntöön sekä Euroopan parlamentin erilliseen pyyntöön.

Ehdotuksella muutetaan direktiiviä (EU) 2017/1132 siltä osin kuin on kyse digitaalisten välineiden ja prosessien käytöstä yhtiöoikeuden alalla. Ehdotuksen tavoitteena on täydentää EU:n nykyistä lainsäädäntöä korjaamalla sen puutteet, jotka liittyvät yhtiöiden sähköiseen rekisteröintiin, yhtiöiden ja sivuliikkeiden rekisteröidyistä tiedoista ilmoittamiseen ja niiden julkaisemiseen sähköisessä muodossa, tai puuttamalla jäsenvaltioiden sääntöjen eroavaisuuksiin. Lisäksi sen tavoitteena on varmistaa, että jäsenvaltiot antavat yrityksille mahdollisuuden hyötyä sähköisen tunnistamisen käytöstä, ja mahdollistaa johtajille asetettuja liiketoimintakieltoja koskevien tietojen vaihdon lisääminen kansallisten kaupparekisterien välillä. Ehdotuksella varmistetaan myös, että kaikissa jäsenvaltioissa on saatavilla maksutta luettelo asiakirjoista ja tiedoista ja että yhtiöoikeuden alalla otetaan käyttöön yhden kerran periaate, jonka mukaan yhtiöiden ei tarvitse toimittaa samoja tietoja kahdesti eri viranomaisille. Lisäksi siinä annetaan komissiolle mahdollisuus perustaa EU:n toimielimille vapaaehtoinen yhteyspiste alustaan.

Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti ehdotukseen ja yhtyy komission näkemykseen siitä, että digitaalisten välineiden käyttö voi tarjota yhtiöille tasavertaisemmat mahdollisuudet. Lisäksi hän kehottaa ottamaan huomioon, että henkilötietojen lisääntyneet saatavuus edellyttää tehokkaita toimenpiteitä, joilla estetään näiden tietojen laitton tai epäasianmukainen käsittely. Lausunnossa keskitytään sen vuoksi erityisiin suosituksiin, joiden kahtena tavoitteena on taata oikeusvarmuus ja tiedottaa, mitä riskejä voi aiheutua henkilötietojen saatavuudesta silloin, kun henkilötietoja on määrä olla laajalti, digitaalisessa muodossa ja useilla eri kielillä saatavilla internetissä helppokäyttöisen eurooppalaisen alustan/yhteyspisteen kautta.

Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittaa ottamaan kaupparekistereiden yhteenliittämistä koskevien säännösten tarkistuksen yhteydessä tarkoin huomioon suositukset, jotka hän on esittänyt lausunnon ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 89/666/ETY, 2005/56/EY ja 2009/101/EY muuttamisesta keskus-, kauppa- ja yhtiörekistereiden yhteenliittämisen osalta. Hän myös suosittelee, että oikeusvarmuuden takaamiseksi henkilötietojen käsittelyssä otetaan huomioon erityissuositukset, jotka on esitetty yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja yhden kerran periaatteesta annettua asetusehdotusta koskevassa lausunnossa.

Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että direktiiviin lisätään viittaus uuteen asetukseen, joka korvaa lähiaikoina Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001⁽¹⁾. Hän suosittelee varmistamaan, että ehdotuksessa määritellään kehys sähköisessä verkostossa toteutettavia tietovirtoja ja hallinnollisia yhteistyömenettelyjä varten tietojen käsittelyn vankan oikeusperustan varmistamiseksi ja että tietojenvaihdolle määritellään asianmukaiset tietosuojatakeet erityisesti johtajille asetettuja liiketoimintakieltoja koskevien henkilötietojen osalta.

Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee myös, että ehdotukseen lisätään viittaus komission päätökseen 2014/333/EU⁽²⁾, jossa vahvistetaan sähköisen oikeudenkäytön portaalissa tapahtuvaa tietojenkäsittelyä koskevat komission tehtävät ja velvollisuudet. Lopuksi hän kehottaa selvittämään kunkin tietojenkäsittelyyn osallistuvan osapuolen tehtävien ja velvollisuuksien jakoa rekisterinpidon ja yhteisen rekisterinpidon yhteydessä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽²⁾ Komission päätös 2014/333/EU, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2014, henkilötietojen suojasta Euroopan oikeusportaalissa (EUVL L 167, 6.6.2014, s. 57).

1. JOHDANTO JA TAUSTA

1. Euroopan komissio, jäljempänä 'komissio', hyväksyi 25. huhtikuuta 2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin, jäljempänä 'parlamentti', ja neuvoston direktiiviksi direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse digitaalisten välineiden ja prosessien käytöstä yhtiöoikeuden alalla, jäljempänä 'ehdotus' ⁽¹⁾, sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta rajatylittävien yhtiömuodon muutosten, sulautumisten ja jakautumisten osalta ⁽²⁾. Jälkimmäisessä ehdotuksessa säädetään yhdenmukaisista säännöistä yritysten rajatylittävien yhtiömuodon muutosten, sulautumisten ja jakautumisten osalta, ja lausunto koskee ensiksi mainittua ehdotusta.
2. Tämä lausunto annetaan vastaukseksi komission esittämään lausuntopyyntöön ja erilliseen pyyntöön, jonka Euroopan parlamentti, jäljempänä 'parlamentti' on sen jälkeen esittänyt ja jossa se pyytää riippumatonta valvontaviranomaista, Euroopan tietosuojavaltuutettua, jäljempänä 'tietosuojavaltuutettu', antamaan lausunnon ehdotuksesta. Tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen, että häntä on kuultu asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdassa edellytetyllä tavalla ja että ehdotuksen johdanto-osaan on sisällytetty viittaus lausuntoon.

1.1 Ehdotuksen tavoitteet

3. Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 50 artiklan 1 kohtaan ja 50 artiklan 2 kohdan b, c, f ja g alakohtaan. Sen tavoitteena on
  - täydentää EU:n nykyistä lainsäädäntöä korjaamalla lainsäädännön puutteet, jotka liittyvät yhtiöiden sähköiseen rekisteröintiin, yhtiöiden ja sivuliikkeiden rekisteröidyistä tiedoista ilmoittamiseen ja niiden julkaisemiseen sähköisessä muodossa, tai puuttamalla jäsenvaltioiden sääntöjen erilaisuuteen, joka komission mukaan aiheuttaa yrittäjille tarpeettomia kustannuksia ja rasitteita ⁽³⁾
  - varmistaa, että jäsenvaltiot antavat yhtiöille mahdollisuuden hyötyä sähköisen tunnistamisen ja luottamuspalvelujen käytöstä eIDAS-asetuksen kautta ⁽⁴⁾
  - säätää johtajille asetettuja liiketoimintakieltoja koskevien tietojen vaihtamisen lisäämisestä kansallisten kaupparekisterien välillä
  - laajentaa yrityksiä koskevien julkistettujen asiakirjojen ja tietojen saatavuutta muiden yhtiömuotojen kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132 ⁽⁵⁾ liitteessä II lueteltujen pääomayhtiöiden osalta
  - varmistaa, että kaikissa jäsenvaltioissa on maksutta saatavilla luettelo asiakirjoista ja tiedoista
  - ottaa yhtiöoikeuden alalla käyttöön yhden kerran periaate, jonka mukaan yhtiöiden ei pitäisi joutua toimittamaan samoja tietoja kahdesti eri viranomaisille
  - antaa komissiolle mahdollisuus perustaa EU:n toimielimille valinnainen yhteyspiste alustaan.

1.2 Ehdotuksen tausta

4. Direktiiviin (EU) 2017/1132, jota on määrä muuttaa ehdotuksella, on kodifioitu useita yhtiöoikeuden alan direktiivejä ⁽⁶⁾, muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/17/EU ⁽⁷⁾. Direktiivillä 2012/17/EU on perustettu kaupparekistereiden yhteenliittämisyjärjestelmä (Business Registers Interconnection System, jäljempänä

⁽¹⁾ COM(2018) 239 final, 2018/0113 (COD).

⁽²⁾ COM(2018) 241 final, 2018/0114 (COD).

⁽³⁾ Ehdotuksen perustelut, sivut 4 ja 5.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73). Tässä asetuksessa vahvistetaan yhteiset edellytykset sähköisen tunnistamisen menetelmien vastavuoroiselle tunnistamiselle jäsenvaltion julkisen sektorin elimen tarjoaman verkkopalvelun rajat ylittävää todentamista varten. Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto 2013/C 28/04, joka koskee komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköisiin transaktioihin kohdistuvasta luottamuksesta sisämarkkinoilla (sähköisiä luottamuspalveluja koskeva asetus) https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/12-09-27_electronic_trust_services_fi_0.pdf ja sen tiivistelmä (EUVL C 28, 30.1.2013, s. 6).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osaluista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

⁽⁶⁾ Sillä kumotaan neuvoston direktiivit 82/891/ETY ja 89/666/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit 2005/56/EY, 2009/101/EY, 2011/35/EU ja 2012/30/EU.

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/17/EU, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2012, neuvoston direktiivin 89/666/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2005/56/EY ja 2009/101/EY muuttamisesta keskus-, kaupp- ja yhtiörekistereiden yhteenliittämisen osalta (EUVL L 156, 16.6.2012, s. 1).

'BRIS'), jota kuvataan yksityiskohtaisesti komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/884⁽¹⁾. BRIS on ollut käytössä 8. kesäkuuta 2017 lähtien. Komission verkkosivuston mukaan järjestelmään osallistuu 31 maata (EU:n jäsenvaltiot ja Euroopan talousalueen maat). BRIS yhdistää kansalliset kaupparekisterit eurooppalaiseen keskusjärjestelmään ja tarjoaa Euroopan oikeusportaalien kautta yhteisen yhteyspisteen, jonka kautta kansalaiset, yritykset ja viranomaiset voivat etsiä tietoja yhtiöistä ja niiden muissa jäsenvaltioissa avatuista sivuliikkeistä. Verkkojen Eurooppa -välineen sähköinen jakelu on yksi Euroopan komission Verkkojen Eurooppa -välineen kulmakivistä⁽²⁾. Sen kautta jäsenvaltioiden kaupparekisterijärjestelmät voivat vaihtaa viestejä turvallisesti. BRISin käyttäjät voivat hyödyntää myös sisäänkirjautumisjärjestelmää, koska Euroopan oikeusportaalissa käytetään Verkkojen Eurooppa -välineen sähköistä jakelua.

5. Ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa todetaan kuitenkin, että EU:ssa on vielä suuria eroja siinä, missä määrin yritysten käytettävissä on verkkotyökaluja yhtiöoikeuden alalla viranomaisten kanssa tapahtuvaa asiointia varten. Jäsenvaltiot tarjoavat sähköisiä viranomaispalveluja vaihtelevissa määrin. Tällä hetkellä EU:n yhtiöoikeuteen sisältyvä tietyt digitalisointia koskevia vaatimuksia kuten vaatimus, jonka mukaan jäsenvaltioiden on annettava verkossa tietoja pääomayhtiöistä. Nämä vaatimukset ovat kuitenkin rajoitettuja ja epätarkkoja, minkä vuoksi täytäntöönpano vaihtelee voimakkaasti kansallisella tasolla. Lisäksi EU:n oikeus ei kata ollenkaan tietyt digitaalisia prosesseja, ja nykyään vain 17 jäsenvaltiossa säädetään menettelystä, jolla varmistetaan yhtiöiden täysin sähköinen rekisteröinti. Tilanne on samanlainen sivuliikkeiden sähköisen rekisteröinnin osalta⁽³⁾.

1.3 Synergia muiden aloitteiden kanssa

6. Ehdotuksen perusteluosassa todetaan, että säätämällä tarkemmista pääomayhtiöiden ja sivuliikkeiden perustamista ja rekisteröintiä koskevista olennaisista säännöistä täydennetään komission ehdotusta asetukseksi sellaisen yhteisen digitaalisen palveluväylän⁽⁴⁾ perustamisesta, joka kattaa yleisen liiketoiminnan rekisteröinnin sähköisesti lukuun ottamatta pääomayhtiöiden perustamista. Yhtiöoikeuden alalla käyttöön otettavan yhden kerran periaatteen mukaan yhtiöiden ei pitäisi joutua toimittamaan samoja tietoja kahdesti eri viranomaisille. Periaate vastaa myös vuosien 2016–2020 sähköisen hallinnon toimintaohjelmaa, jolla tuetaan EU:n laajuisia toimia kansalaisten ja yritysten hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi⁽⁵⁾.

3. PÄÄTELMÄT

Tietosuojavaltuutettu suosittelee näin ollen seuraavaa:

- otetaan BRIS-järjestelmää koskevan direktiivin (EU) 2017/1132 tarkistuksen yhteydessä tarkoin huomioon suositukset, jotka hän on esittänyt vuonna 2011 antamassaan lausunnossa
- otetaan huomioon erityissuositukset, jotka on annettu hänen aiemmassa lausunnossaan, joka koskee ehdotusta asetukseksi yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja yhden kerran periaatteesta
- ehdotukseen lisätään viittaus uuteen asetukseen, joka korvaa lähiaikoina asetuksen (EY) N:o 45/2001
- varmistetaan, että ehdotuksessa määritellään kehys sähköisessä verkostossa toteutettavia tietovirtoja ja hallinnollisia yhteistyömenettelyjä varten, jotta voidaan varmistaa, että i) sähköisessä verkostossa tapahtuvalla tietojenvaihdolla tai muulla tietojenkäsittelyllä (esim. henkilötietojen julkistaminen yhteisen alustan/yhteyspisteen kautta) on vankka oikeusperusta ja että ii) tietojenvaihdolle on määritelty asianmukaiset tietosuojatakeet erityisesti johtajille asetettuja liiketoimintakieltoja koskevien henkilötietojen osalta

⁽¹⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/884, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/101/EY perustetun rekistereiden yhteenliittämisyjärjestelmän edellyttämien teknisten eritelmien ja menettelyjen vahvistamisesta (EUVL L 144, 10.6.2015, s. 1).

⁽²⁾ Asiakirjojen sähköisessä toimittamisessa (eDelivery) annetaan teknisiä eritelmiä, joita voidaan käyttää millä tahansa EU:n politiikan alalla (oikeus, hankinnat, kuluttajansuoja jne.) turvallisen ja luotettavan asiakirjojen ja tietojen (jäsennellyn, ei jäsennellyn ja/tai binääridatan) vaihdon mahdollistamiseksi yli rajojen ja eri alojen välillä. Organisaatiot, jotka ovat kehittäneet tietotekniikkajärjestelmänsä toisistaan riippumatta, voivat tämän ansiosta alkaa viestiä keskenään turvallisesti heti, kun ne on yhdistetty eDelivery-yhteyspisteeseen. Ks. komission verkkosivusto:

<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/2017/06/19/BRIS+Now+Live+on+the+European+e-Justice+Portal>

<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/What+is+eDelivery+-+Overview>

⁽³⁾ Commission Staff Working Document – Impact assessment- SWD(2018) 141 final, 1.4.1 Driver: What causes the problem?, s. 13–.

⁽⁴⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta, COM(2017) 256 final, 2017/0086(COD). Ks. Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto 8/2017 yhteistä digitaalista palveluväylää ja yhden kerran periaatetta koskevasta ehdotuksesta. https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/17-08-01_sdg_opinion_en.pdf

⁽⁵⁾ Ehdotuksen perustelut, s. 6.

- ehdotukseen lisätään viittaus komission päätökseen 2014/333/EU, jossa vahvistetaan komission tehtävät ja velvollisuudet sen käsitellessä tietoja sähköisen oikeudenkäytön portaalissa
- selvennetään kunkin tietojenkäsittelyyn osallistuvan osapuolen tehtävien ja velvollisuuksien jakoa rekisterinpidon ja yhteisen rekisterinpidon yhteydessä.

Brysselissä 26. heinäkuuta 2018.

Euroopan tietosuojavaltuutettu

Giovanni BUTTARELLI
